

**DELOVANJE ŠPORTNIH ODDELKOV
V GIMNAZIJI MURSKA SOBOTA**

DEJAVNOSTI ŠPORTNIH ODDELKOV

V svetu, v katerem živimo, ima šport pomembno vlogo s svojimi pojavnimi oblikami, saj s športno-rekreativno in z izrazito tekmovalno dejavnostjo prispeva h kakovosti življenja današnjega človeka in je vse pomembnejša kulturna sestavina sodobne družbe.

Vrhunski šport zavzema središčno vlogo v medijih in je področje številnih interesov, zato moramo poudariti, da tudi druga področja športa niso nič manj pomembna in jih ni mogoče pojmovati in obravnavati izolirano.

Ponudba določenih programov naj bo zasnovana in prilagojena razvoju otrok, tako da nadarjeni lahko čim bolj optimalno dosegajo svoje cilje. Pri tem mora biti poudarjen razvoj celovite osebnosti, tako na intelektualnih kot tudi kreativnih, motoričnih, socialnih in posebnih poklicnih sposobnostih. Za razvoj nadarjenih morajo poskrbeti šole, zunaj šolske ustanove, pristojne za posebno izobraževanje in vzgojo otrok in mladine. Pomembni so tudi nasveti staršev, učiteljev in drugih oseb. Eden od pomembnih dejavnikov razvoja nadarjenih otrok je gotovo šolska športna vzgoja. Šola lahko pri interesnih športnih dejavnostih ali v sistemu šolskih športnih tekmovanj učinkovito opravi tudi prvo usmerjanje za šport nadarjenih učencev.

Šola mora posebno skrb namenjati tudi nadarjenim, znotraj tega pa tudi nadarjenim za doseganje športnih dosežkov. Šola se mora temu prilagoditi na ustrezen način. Ne gre za popuščanje in zniževanje šolskih zahtev, ampak za fleksibilnejše in mladini bolj prilagojeno delo. Nadarjenim mladim športnikom lahko omogočimo visoke dosežke tako na šolskem kot tudi na športnem področju v športnih oddelkih. Delo v športnih oddelkih lahko veliko prispeva k širitvi zaledja mladih športnikov, iz katerih raste najkakovostnejši vrh.

Večina dijakov športnikov je še daleč od vrhunskih dosežkov v športu, njihova pričakovanja v športu pa so velika. Zato so izpostavljeni tudi raznim nevarnostim: prehitevanje v športnih ambicijah in manipuliranje z njimi, s tem povezane pogoste poškodbe in prezgodnja prekinitev športne poti, prezgodnja komercializacija njihovih športnih interesov, opuščanje želje po šolski izobrazbi in s tem povezana nezmožnost pridobitve poklica ipd. Vsa ta protislovja pa lahko najbolj učinkovito odpravlja ustrezno organizirana šola, kjer ni v ospredju sam vrhunski šport, ampak vsi tisti mladi športniki, ki vrhunski športniki lahko šele postanejo.

Šola želi biti ne samo servis za vrhunske športnike, ampak naj bi v tesnem sodelovanju s starši dijakov športnikov in s športnimi trenerji načrtovala ter vodila usklajeno in načrtno izobraževalno in športno pot mladih. S tem je namreč mogoče utemeljiti smisel in družbeno korist dela v športnih oddelkih na naši srednji šoli.

VPIS V ŠPORTNI ODDELEK

1. KRITERIJI ZA VPIS

V športnih oddelkih Gimnazije Murska Sobota se izobražujejo športniki različnih športov. V športne oddelke se lahko vključujejo dijaki športniki, ki:

- imajo boljši učni uspeh v osnovni šoli, kar je zelo pomemben pogoj za uspešno delo v gimnaziji;
- so zdravstveno sposobni za tekmovalno udeleževanje v športu, kar dokažejo z zdravstvenim potrdilom. Potrdilo izda zdravnik – specialist medicine športa, prometa in dela ali osebni zdravnik. Velja tudi potrdilo, izdano na podlagi rednega preventivnega pregleda športnika v zadnjem letu;
- so aktivni člani perspektivnih selekcij ali klubski tekmovalci, kar dokažejo s potrdili;
- imajo strokovno oceno dosedanje športne poti trenerja ali kluba.

Dijaki se vpišejo v športni oddelek na podlagi razpisa, ki je objavljen skupaj z razpisom za vpis v srednje šole.

Eden od osnovnih kriterijev pri vpisu je učni uspeh in ta je enako pomemben kot športni dosežki.

Kandidati, ki se vpišejo v športni oddelek, morajo imeti močan interes za delo v šoli in za dokončanje srednje šole z maturo, zato morajo biti pred vpisom dobro seznanjeni z zahtevami gimnazijskega programa in posebej z organizacijo dela v športnih oddelkih.

Pri odločitvi za vpis v športni oddelek morajo biti poleg dijaka dobro seznanjeni predvsem njegovi starši.

O vseh pogojih za vpis so kandidati, njihovi starši in trenerji podrobno seznanjeni na informativnem dnevu, ki ga posebej zanje pripravi šola.

2. VPIS

V prvi letnik se vpiše od 18 do 22 (v primeru, da ni ponavljalcev) kandidatov, ki izpolnjujejo vse pogoje za vpis.

Če je kandidatov za vpis več kot je vpisnih mest, se izberejo kandidati, ki imajo boljši učni uspeh in so po doseženih rezultatih v športu uspešnejši (razpis za vpis v srednje šole).

V višji oddelek se lahko vpišejo dijaki športnega oddelka, ki so:

- pozitivno ocenjeni pri vseh predmetih in izpolnijo vse druge obveznosti iz posameznega letnika, določene z izobraževalnim programom;
- oddali potrdilo o članstvu v športnem klubu/društvu, športnih dosežkih in ciljih za naslednjo tekmovalno sezono;
- imajo status A, B ali C.

POSTOPEK ZA VPIS V ŠPORTNI ODDELEK

1. Rokovnik

Rokovnik za vpis v športni oddelek za tekoče šolsko leto pripravimo v mesecu juniju. Osnova za izdelavo je Rokovnik Ministrstva za šolstvo in šport za vpis v srednje šole.

V rokovnik za vpis v športni oddelek se vključi:

- datum, do katerega ocenimo perspektivnost vseh prijavljenih kandidatov – športni kriteriji;
- datum, do katerega vse prijavljene kandidate obvestimo ali izpolnjujejo kriterije za vpis v športni oddelek;
- svetovanje kandidatom, ki pri prenosu prijave ne izpolnjujejo pogojev za vpis v športni oddelek;
- datum sestanka s prijavljenimi kandidati, ki izpolnjujejo športne kriterije za sprejem v športni oddelek, ter datum sestanka z njihovimi starši in trenerji;
- zadnji datum za obveščanje prijavljenih kandidatov o nadaljnjih postopkih vpisa v športni oddelek.

2. Prijave kandidatov za vpis v športni oddelek:

- prijave zbira in evidentira šolska svetovalna delavka;
- vnos podatkov za oceno kategorizacije opravijo športni koordinatorji;
- obveščanje kandidatov o rezultatih preverjanja po športnih kriterijih opravi šolska svetovalna delavka (dopis kandidatom, ki ne izpolnjujejo športnih kriterijev vključuje tudi datum, do katerega lahko oddajo pisni ugovor);
- odgovore na ugovore pošiljajo športni koordinatorji;
- prenose prijav izvaja šolska svetovalna delavka.

Ponavljanje istega letnika športnega oddelka

Dijak lahko uveljavi pravico do ponavljanja v športnem oddelku v programu gimnazija v primeru, da ima status A in če je podaljšano opravljanje učnih obveznosti vezano na odsotnost od pouka zaradi večjih športnih obremenitev oziroma specifik športne panoge.

Pogojno napredovanje v višji letnik športnega oddelka

Dijak športnik, ki zaradi športnih obveznosti ni izpolnil obveznosti izobraževalnega programa, lahko napreduje v višji letnik, ravnatelj pa mu določi pogoje za opravljanje manjkajočih obveznosti. Dijakom, uvrščenim v prvi kakovostni razred, šola omogoči maksimalno fleksibilno delo.

Dijak zapusti športni oddelek in nadaljuje šolanje v splošnem gimnazijskem oddelku v naslednjih primerih:

- po svoji želji;
- zaradi poškodbe, ki mu onemogoča športno uspešnost;

- če preneha s športnim treniranjem in tekmovanji, razen v primeru, ko mu statusne pravice, ki izhajajo iz pridobljenega naziva skladno z Zakonom o športu, veljajo še najmanj pol leta;
- po strokovni presoji in odločitvi strokovnega kolegija šole in dijakovega trenerja, zaradi neizpolnjevanja obveznosti v skladu s programom v športnem oddelku (stagnacija v športnem razvoju, slab obisk na treningih, slab učni uspeh, neopravičeno izostajanje, neizpolnjevanje obveznosti do šole, zaradi kršenja pravil dela v športnem oddelku).

Dijakom je v času šolanja omogočen prehod iz športnega oddelka v splošni gimnazijski oddelek oziroma lažji program šolanja. Dijak lahko zapusti športni oddelek:

- po odločitvi strokovnega kolegija šole;
- po lastni želji;
- zaradi slabega učnega uspeha;
- zaradi prenehanja procesa treninga (poškodba, stagnacija rezultatov).

Ob zaključku vsakega letnika je možen tudi prehod iz običajnih gimnazijskih oddelkov v športni oddelek. Če so v športnih oddelkih prosta mesta, lahko iz splošnega oddelka v športni oddelek prehajajo dijaki, ki jih glede na njihove športne dosežke lahko razvrstimo v status A, B ali C. Šola razpiše število prostih mest, dijak, ki kandidira, pa mora oddati prošnjo z vsemi dokazili, ki jih šola zahteva ob vpisu v 1. letnik ter spričevalo o pozitivnem učnem uspehu v končanem letniku. Izbor kandidatov opravi strokovni kolegij športnih oddelkov. Prednost na prosta mesta imajo dijaki s statusom A.

Če so v športnih oddelkih prosta mesta, lahko tudi iz srednje strokovne šole v športni oddelek prehajajo dijaki, ki jih glede na njihove športne dosežke lahko razvrstimo v status A, B ali C. Šola razpiše število prostih mest, dijak, ki kandidira, pa mora oddati prošnjo z vsemi dokazili, ki jih šola zahteva ob vpisu v 1. letnik. Poleg tega mora biti pozitivno ocenjen pri vseh predmetih in izpolnjevati vse druge obveznosti iz posameznega letnika, določene z izobraževalnim programom. Uspešno mora opraviti tudi diferencialne izpite za gimnazijski program in letnik, v katerega kandidira. Izbor kandidatov opravi strokovni kolegij športnih oddelkov. Prednost pri zasedbi prostih mest imajo dijaki s statusom A.

Delo v višjih oddelkih poteka, če je vanj vpisanih 12 ali več dijakov. Če je v oddelku dijakov manj, se ta ukine, vsem preostalim dijakom tega oddelka pa se zagotovi nadaljevanje šolanja v rednem oddelku in se jim omogoči uveljavljanje statusa športnika po internem pravilniku.

DOLOČANJE STATUSA ŠPORTNIKA

V športni oddelek gimnazijskega programa se lahko vpišejo kandidati, ki izpolnjujejo splošne pogoje (uspešno zaključena osnovna šola) ter posebne pogoje (športni dosežki).

Kandidati se na podlagi športne uspešnosti razvrstijo v statute A, B in C. Za določitev statusa so izdelana posebna merila, po katerih nacionalne panožne zveze določijo status posameznemu kandidatu športniku.

Status A

- vsi **kategorizirani** športniki **Olimpijskega komiteja Slovenije** – ZŠZ oz. tisti, ki v času do izvedbe prvega kroga izbirnega postopka dosežejo rezultat, ki je skladno s kriteriji OKS pogoj za pridobitev naziva kategoriziranega športnika;
- **individualni športi:** športniki, ki **v olimpijskih** športih na uradnih državnih prvenstvih nacionalnih panožnih športnih zvez dosegajo uvrstitve od **1. do 5.** mesta v svoji disciplini in svoji starostni kategoriji, ter rekorderji ali športniki, ki dosegajo uvrstitve od **1. do 5.** mesta na razvrstitveni lestvici nacionalnih panožnih športnih zvez ali mednarodno priznane športne dosežke, ki jih ovrednoti nacionalna panožna športna zveza;
- **ekipni športi:** športniki, ki so člani državnih reprezentanc **v olimpijskih** športih oz. jih nacionalna panožna športna zveza razglasi za zelo perspektivne mlade igralce.

Status B

- **individualni športi:**
 - športniki, ki **v neolimpijskih** športih na uradnih državnih prvenstvih nacionalnih panožnih športnih zvez dosegajo uvrstitve od **1. do 3.** mesta v svoji disciplini in svoji starostni kategoriji, ter rekorderji ali športniki, ki dosegajo uvrstitve od **1. do 3.** mesta na razvrstitveni lestvici nacionalnih panožnih športnih zvez ali mednarodno priznane športne dosežke, ki jih ovrednoti nacionalna panožna športna zveza;
 - športniki, ki **v olimpijskih** športih na uradnih državnih prvenstvih nacionalnih panožnih športnih zvez dosegajo uvrstitve od **6. do 10.** mesta v svoji disciplini in svoji starostni kategoriji, ter rekorderji ali športniki, ki dosegajo uvrstitve od **6. do 10.** mesta na razvrstitveni lestvici nacionalnih panožnih športnih zvez ali mednarodno priznane športne dosežke, ki jih ovrednoti nacionalna športna panožna zveza;
- **ekipni športi:**
 - športniki, ki so člani državnih reprezentanc **v neolimpijskih** športih oziroma jih nacionalna panožna športna zveza razglasi za zelo perspektivne mlade športnike;
 - športniki, ki so v **olimpijskih** športih na uradnih državnih prvenstvih nacionalnih panožnih športnih zvez državni prvaki.

Status C

individualni športi, ekipni športi: športniki, ki so v rednem procesu treniranja in tekmujejo v ligaškem sistemu uradnih tekmovalnih sistemih nacionalne panožne športne zveze za naslov državnega prvaka v svoji starostni kategoriji. Prednost imajo kandidati iz športov, uvrščenih v prve štiri razrede **kriterijev** Ministrstva za šolstvo in šport – Direktorata za šport.

DOLOČILA

Nazive interne kategorizacije pridobijo dijaki športniki vsako leto v mesecu juniju. Ob kandidaturi veljajo rezultati, stari največ eno leto.

Obrazec za kandidaturo izpolnijo dijaki skupaj s trenerji, ki s podpisom jamčijo za verodostojnost, točnost podatkov.

ORGANIZACIJA POUKA

IZHODIŠČA

Organizacija in dejavnost športnih oddelkov sta v okviru veljavne zakonodaje v srednji šoli. Štejemo jo lahko za izviren model, ki se ni mogel zgledovati po nikomer, ampak je nastal z izkušnjami pedagoškega zbora drugih šol (Ljubljana, Škofja Loka, Maribor, Celje) in ob razgovoru z dijaki, njihovimi starši in trenerji.

Organizacija pouka zato ni le enkrat postavljen in tog sistem, ampak se vedno znova prilagaja spremembam v šolski zakonodaji in v izvedbenem programu, spremembam v športu in tudi v dijakovem športnem statusu.

Takšen pristop je povsem drugačen od siceršnje organiziranosti šole.

IZVAJANJE

Organizacijo pouka se da po potrebi prilagoditi zahtevam športa.

Šolsko leto v športnih oddelkih poteka po šolskem koledarju. Spremembe šolskega koledarja so po dogovorih lahko tudi med letom. Dijaki lahko prihajajo h konzultacijam k vsem predmetom. Pouk poteka samo v dopoldanskem času, tako da lahko dijaki nemoteno trenirajo. Znanje dijakov se preverja pisno in ustno. Pisne naloge so vnaprej napovedane. Dijaki, ki so v času pisnih preizkusov odsotni zaradi športnih obveznosti, v dogovoru z učiteljem opravijo manjkajoče pisne preizkuse kasneje. Ustno preverjanje je vnaprej napovedano. Dijaki lahko šolske obveznosti prilagodijo športnim.

V kolikor se s strani športnega in pedagoškega koordinatorja, razrednika oziroma dijaka in staršev kadarkoli med šolskim letom ugotovi posebna preobremenjenost dijaka športnika, šola omogoča pripravo osebnega izobraževalnega načrta (OIN). OIN sestavi dijak skupaj s pedagoškim koordinatorjem, po dogovoru tudi z razrednikom in svetovalno službo. Po potrebi vključimo tudi starše in trenerja. Uresničevanje in izvedbo načrta spremlja razrednik oziroma pedagoški koordinator. Morebitne spremembe načrtovanih terminov dijak sporoči razredniku oz. pedagoškemu koordinatorju, s katerim je OIN oblikoval ter profesorju, ki poučuje predmet, pri katerem pride do spremembe.

Učna snov se preverja po delih, po smiselno zaključenih celotah, ki so jih za posamezen predmet oblikovali profesorji. Pri predmetu, kjer dijaki ocene še nimajo zaključene po koncu pouka, opravijo posamezne manjkajoče obveznosti delov snovi pri predmetu do konca avgusta. Konec avgusta strokovni kolegij športnih oddelkov določi, kateri od dijakov lahko napreduje v višji letnik.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM

Predmetnik v športnem oddelku se ne razlikuje od predmetnika, ki je predpisan za izvajanje gimnazijskega programa.

- Izvaja se program, ki omogoča pripravo na maturo.
- V programu ni posebnih poudarkov posameznim izvirnim predmetom. Ti predmeti se izvajajo v prvih treh letnikih v obsegu, ki ga predpisujejo učni načrti. Za dijake, ki določen predmet izberejo kot maturitetnega, se v četrtem letniku dodaja potrebno število ur za kvalitetno pripravo na maturo. V prvih treh letnikih je dodatna pozornost namenjena trem temeljnim predmetom za maturo.
- Izbirnost predmetov za maturo je enaka kot za ostale dijake gimnazije. Nerazporejene ure se v športnih oddelki od prvega do tretjega letnika dodaja obveznim maturitetnim predmetom v obsegu predpisanega števila ur, v četrtem letniku pa te ure dijak sam razporedi k predmetom, ki jih namerava izbrati za maturo.
- Program obveznih izbirnih vsebin se izvede v okviru športnega programa športnih oddelkov in v okviru kulturnih prireditev, ki so v času pouka in potekajo na šoli.
- Posebej obremenjeni dijaki športniki imajo možnost individualnega dogovora o prilagajanju šolskih obveznosti.
- Dijaki imajo možnost individualnih ur v dogovoru s posameznimi profesorji.

Predmetnik športnih oddelkov:

PREDMET	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4.letnik
	št. ur na teden	št. ur na teden	št. ur na teden	št. ur na teden
Obvezni štiriletni predmeti				
Slovenski jezik in književnost	4	4	4	5
Matematika	4	4	4	5
Prvi tuji jezik	3	3	3	4
Drugi tuji jezik	3	3	3	3
Zgodovina	2	2	2	2
Športna vzgoja	6	6	6	3
Obvezni predmeti				
Glasba	2			
Likovna umetnost		2		
Geografija	2	2	2	
Biologija	2	2	2	
Kemija	2	2	2	
Fizika	2	2	2	
Psihologija			2	
Sociologija		2		
Filozofija			2	
Informatika	2			

Izbirni predmeti za maturo				10
Obvezne izbirne vsebine	90	90	90	90
Skupaj ure	34	35	35	33

V 2. letniku dijaki športnih oddelkov izberejo 1 dodatno izbirno uro, v 3. letniku pa 2 dodatni izbirni uri iz ponudbe izbirnih ur, ki jih ponuja šola.

ŠPORTNI PROGRAM

Namen izvajanja športnih aktivnosti v športnih oddelkih je na igriv in sproščen način vzpostavljati dobre odnose znotraj oddelčnega kolektiva, združenje oddelka ter prispevati k športni izobrazbi športnikov, ki je velikokrat preozka.

Predvsem v prvih dveh letnikih je vadba namenjena širjenju gibalnih znanj in osnovni telesni pripravi. Ker predvidevamo, da precej heterogeno strukturo dijakov (različne športne discipline), jim ponujamo več različnih športnih vsebin, ki se izvajajo:

- v času pouka po urniku med šolskim letom;
- v tečajni obliki v okviru obveznih izbirnih vsebin.

Smotri izvajanja pouka ŠV v športnih oddelkih

Pri pouku ŠV so upoštevani vsi temeljni smotri za izvajanje pouka ŠV v SŠ in tisti posebni smotri, ki utemeljujejo pouk ŠV v športnem oddelku:

- širjenje športne izobrazbe na nivoju osnovne splošne telesne priprave;
- utrjevanje že naučenih športnih znanj v izbranih športnih vsebinah;
- pridobivanje novih športnih znanj v izbranih športnih vsebinah;
- dviganje nivoja in razvoja fizioloških sposobnosti;
- izvajanje dela športnega treninga v šoli in realizacija dela treninga dvakrat dnevno;
- nudenje športnih vsebin, ki predstavljajo dopolnilni trening in lahko izdatno vplivajo na izboljšanje rezultatov v izbrani športni disciplini;
- učenje sproščanja kot obveznega dopolnila vsakodnevnega treninga, ki mora ugodno vplivati na preprečevanje športnih poškodb zaradi specifičnosti panoge;
- vzbujanje občutka pripadnosti razredni skupnosti in šoli;
- navajanje na delovanje kolektiva kot celote.

Program športa v športnem oddelku

V prvem, drugem in tretjem letniku pouk ŠV poteka v obsegu 210 šolskih ur, v četrtem letniku pa manj zaradi mature.

Večji del programa je realiziran v sklopu rednega pouka. Izven urnika je organiziran 5-dnevni smučarski tečaj (v tretjem letniku možen začetni in nadaljevalni tečaj deskanja, če je dovolj kandidatov) in 3–5 dnevni tabor z naslednjimi vsebinami:

- kolesarjenje;
- tenis;
- športni ribolov;
- osnove kajaka, kanuja;

- taborniške veščine;
- potapljanje;
- pohodništvo itd.

OPRAVIČEVANJE ŠPORTNIH IZOSTANKOV

Med izvajanjem učnih obveznosti in športnih dejavnosti prihaja do občasnih dogovorjenih športnih izostankov. Izostajanja so možna le, če sodelujejo trener, starši, razrednik in športni koordinator.

Športni izostanek je:

- tekmovanje ali potovanje na tekmovanje;
- nujen občasni vrhunski trening;
- športne priprave;
- nujen dopoldanski obisk športne ambulante.

Kriteriji in navodila za opravičevanje športnih izostankov:

- Vsak športni izostanek je treba napovedati športnemu koordinatorju za tekoči teden vnaprej.
- Vsak športni izostanek je treba pisno opravičiti **takoj** po prihodu v šolo ali najkasneje v **petih dneh**.
- **Če bo trajal izostanek 5 dni ali več, ga je treba vsaj teden dni prej napovedati s pisnim potrdilom kluba in podpisom staršev. S tem izostankom mora športni koordinator seznaniti razrednika in ravnatelja.**
- V primeru, da ima dijak 2 ali več negativnih ali neocenjenih predmetov, izgubi možnost športnih izostajanj. Razrednik o tem obvešča športnega in pedagoškega koordinatorja.
- Če dijak neopravičeno izostaja od pouka (10 ali več ur), izgubi možnost športnih izostankov za obdobje treh mesecev.
- Starši lahko s podpisom posebne izjave prevzamejo odgovornost za športne izostanke kljub slabim ocenam ali neopravičenim izostankom.
- Vsi dijaki 1. in 2. letnikov imajo obvezno jutranjo športno vzgojo, katere namen je širjenje motoričnih znanj. V 3. in 4. letniku pa imajo dijaki možnost specialnih treningov v dopoldanskem času, če se tako dogovorita trener in športni koordinator.

KADROVSKI POGOJI

Športno dejavnost v športnih oddelkih izvajajo profesorji športne vzgoje na šoli in zunanji sodelavci, ki sodelujejo predvsem pri izvedbi kurzniških oblik programa v okviru obveznih izbirnih vsebin.

Izvajanje specialne priprave v okviru pouka športne vzgoje poteka tudi v sodelovanju s trenerji.

Vse delo na področju športne vzgoje in športnih dejavnosti dijakov športnih oddelkov na šoli usklajuje športni koordinator. Njegova naloga je tudi spremljanje športne aktivnosti dijakov glede na njihov koledar treningov in tekmovanj ter sodelovanje s trenerji, ko gre za odsotnosti od pouka zaradi obveznosti v športu. Sodeluje tudi z vodstvom šole, s pedagoškim zborom športnih oddelkov in s pedagoškim vodjem športnih oddelkov.

UPRAVLJANJE ŠPORTNIH ODDELKOV

Ustanovitev in delovanje športnih oddelkov je rezultat vzajemnega interesa ustanovitelja, šole, staršev in športnih združenj. Športni oddelki so sestavni del javnega zavoda – Gimnazije Murska Sobota.

Na osnovi programa o delu športnih oddelkov se sprejme dogovor o delu športnih oddelkov na Gimnaziji Murska Sobota, ki ga potrdi Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije. Šola se z dogovorom obveže, da bo izvajala program športnih oddelkov, Ministrstvo za šolstvo in šport pa, da bo sofinanciralo plače zaposlenim v športnih oddelkih ter materialne stroške in amortizacijo. To sodelovanje se uredi s posebno pogodbo med šolo in imenovanim ministrstvom.

Organi upravljanja

Svet šole

V skladu z zakonom odloča in ob tem posebej za športne oddelke oblikuje pobude o organizaciji, vsebini, metodah dela in o materialnem poslovanju športnih oddelkov. Pobude posreduje strokovnemu kolegiju športnih oddelkov.

Strokovni kolegij pripravi predlog, ki ga Svet šole potrdi.

Ravnatelj

Vse naloge za športne oddelke opravlja ravnatelj v skladu z zakonom, ob tem pa skupaj s člani strokovnega kolegija načrtuje in vodi delo športnih oddelkov. Posebno pozornost namenja tvornemu sodelovanju med športnim in pedagoškim koordinaterjem. Zato tudi skrbi, da oba koordinaterja organizirata usklajeno izvajanje šolskih obveznosti in športne aktivnosti dijakov športnikov.

Ravnatelj šole vodi in usklajuje materialno poslovanje športnih oddelkov in z ustanavljanjem sprejme dogovor o njihovem financiranju.

Strokovni kolegij športnih oddelkov

Sestavljajo ga ravnatelj, športni koordinator in pedagoški koordinator športnih oddelkov. Odloča o pomembnih organizacijskih in vsebinskih nalogah v športnih oddelkih:

- o pogojih vpisa v športni oddelek;
- o uveljavljanju športnih statusov v šoli,;
- o spremembi tega statusa;
- o preusmerjanju dijaka iz športnega v splošni oddelek;
- o preusmerjanju dijaka iz splošnega v športni oddelek;
- oblikuje predlog o preusmerjanju dijaka v drug program;
- oblikuje predlog o spremembah v organizaciji pouka v šoli;
- oblikuje predlog o spremembah v vsebinski zasnovi programa;
- oblikuje predlog o nadstandardnih izobraževalnih storitvah in njihovem finančnem kritju;
- oblikuje pobude sveta staršev športnih oddelkov ali sveta šole in jih predloži pristojnim organom;
- rešuje pritožbe dijakov v športnih oddelkih in poda dokončno mnenje, predhodno pa pridobi mnenje sveta staršev športnih oddelkov.

Pri vprašanjih, ki neposredno zadevajo vsebino pouka in status dijaka v šoli, odloča strokovni kolegij v širši sestavi, skupaj z razredniki ali profesorji posameznih predmetov.

Svet staršev športnih oddelkov

Sestavljata ga po eden predstavnik iz vsakega športnega oddelka, ki ga na prvem roditeljskem sestanku za vsako leto posebej izvolijo starši.

- Svet staršev razpravlja o vzgojno izobraževalnem delu v šoli in o položaju dijakov športnikov.
- Obravnava poročila razrednika ali ravnatelja o delu v športnih oddelkih in ob tem oblikuje predloge, ki jih posreduje strokovnemu kolegiju, pedagoškemu zboru ali Svetu šole v obravnavo in potrditev.
- Obravnava pritožbe dijakov in v zvezi s tem posreduje svoj predlog Strokovnemu kolegiju športnih oddelkov.
- Oblikuje pobude o organizaciji, vsebini in metodah dela v športnem oddelku in jih predloži strokovnemu kolegiju športnih oddelkov.

STROKOVNI ORGANI V ŠOLI

Pedagoški zbor športnih oddelkov

Sestavljajo ga učitelji, ki učijo v športnih oddelkih in strokovni delavci.

Čeprav so športni oddelki precej manjši od ostalih, pa izkušnje kažejo, da je delo v teh oddelkih največkrat precej zahtevnejše. Učni rezultati v teh oddelkih so slabši od ostalih gimnazijskih oddelkov, kar pa je razumljivo, saj vsi ti dijaki zelo aktivno trenirajo in tekmujejo, kar jim vzame zelo veliko časa. Slabši učni rezultati marsikateremu učitelju vzamejo voljo delati z dijaki športniki, zato vedno znova obstaja nevarnost, da delo s takimi dijaki prepuščajo mlajšim učiteljem. To je sicer lahko prednost, ob tem pa je nujno poudariti potrebne pedagoške izkušnje, zato je treba pri izboru učiteljev za športne oddelke upoštevati naslednje kvalitete učitelja:

- biti mora pedagog, ki se znajde v situacijah, precej drugačnih od sicer ustaljenega sistema v srednji šoli;
- obvladovati mora oblike in metode individualnega dela z dijaki;
- imeti mora znanje in voljo dodatno motivirati za pouk dijake, katerih primaren interes je marsikdaj šport in ne šola;
- imeti mora pozitiven odnos do športa in biti dijakom športnikom naklonjen.

Predmetnik v športnih oddelkih je povsem enak ostalim oddelkom, izvedba pa je v marsičem drugačna. Posebna organizacija pouka, individualizacija pouka, posebni statusi dijakov, drugačni pedagoški pristop in večji angažma učitelja pri motivaciji dijaka za predmet, drugačen način preverjanja znanja, vse to zahteva od učitelja tudi dodaten napor, zato je za kvalitetno delo najprej potrebna pripravljenost učiteljev za delo v športnih oddelkih. Sicer pri tem nikakor ne odstopajo od svojih zahtev po znanju po ustaljenih kriterijih, dijaku pa omogočijo opravljanje šolskih obveznosti v posebej dogovorjenih rokih.

Razredniki športnih oddelkov opravljajo vsa razredniška dela, vendar so precej bolj zaposleni kot razredniki v rednih oddelkih. Izostanki od pouka, prekinitve pouka, individualni dogovori med posameznimi dijaki in profesorji, različni statusi dijakov na šoli, vse to so situacije, ki od razrednika zahtevajo še aktivnejšo vlogo vodje oddelčne skupnosti,

Razrednik pa potrebuje tudi več stikov s starši. Pri tem jim pomaga pedagoški koordinator športnih oddelkov.

Ustrezno motiviran pedagoški zbor je najpomembnejši pogoj za kvalitetno delo v športnih oddelkih gimnazijskega programa. K temu prispevajo tudi individualne ure za učitelje, ki poučujejo v športnih oddelkih zaradi drugačnih pogojev dela, kot so: večja intenzivnost učiteljevega dela, individualizacija, prekinjanje pouka, pouk po posebnem urniku, podaljšanje šolskega leta, večkratna preverjanja, dodatna gradiva in podobno.

Pedagoški koordinator športnih oddelkov

Temeljna naloga pedagoškega koordinatorja je usklajevati šolsko in športno dejavnost dijakov športnih oddelkov. Njegova naloga je vzpostaviti delovanje v trikotniku šola – starši – trenerji. Praksa vedno znova dokazuje, da je to zelo težko doseči predvsem zato, ker dijakov športni trener pogosto ni pripravljen upoštevati šole, ker želi doseči svoj rezultat. Pogovor se zato največkrat spremeni v dialog med šolo in starši na eni strani in med starši in trenerji na drugi strani.

Pedagoški koordinator, ki dobro pozna pedagoški kader na šoli, dijake športnih oddelkov in tudi vse njihove trenerje, kot tudi večino podrobnosti o dijakovi športni poti (koledarji treningov in tekmovanj, športni dosežki in težave, poškodbe, načrti), je nepogrešljiv dejavnik za ustrezno organiziranost športnih oddelkov.

Pedagoški koordinator je ob razredniku dijakov neposredni zaupnik in svetovalec na šoli, s tem pa tudi neposredna vez med vodstvom šole in dijakom športnih oddelkov.

Njegovo strokovno delo pomeni:

- usmerjati in usklajevati celoten pedagoški proces v športnih oddelkih;
- pripravljati in usklajevati različne oblike individualnega dela profesorjev z dijaki: konzultacije, dopolnilni pouk, različne oblike preverjanja in ocenjevanja;
- obveščati profesorski zbor o učnih dosežkih posameznih dijakov in o tem pripravljati krajše strokovne ocene in analize;
- skupaj s profesorskim zborom oblikovati predloge za učinkovite in primerne metode in oblike dela v športnih oddelkih;
- skupaj z ostalimi člani strokovnega kolegija odločati o izbirnem postopku pri vpisu;
- sodelovati v razširjenem strokovnem kolegiju, v katerega so vključeni tudi razredniki in ki odloča o napredovanju dijaka v višji letnik, o spremembi dijakovega statusa na šoli, o preusmerjanju dijaka v drugi program;
- sodelovati z razredniki športnih oddelkov;
- sodelovati s starši dijakov in športnimi trenerji.

Športni koordinator športnih oddelkov

Pomembna dejavnost v športnih oddelkih je izvajanje športnih aktivnosti v okviru rednega pouka in v okviru obveznih izbirnih vsebin. Ker se morata šolska športna dejavnost in športna aktivnost posameznega dijaka športnika dopolnjevati, je treba skrbeti za koordinacijo dela na obeh ravneh. To je naloga športnega koordinatorja. Poznati mora predvsem dijakovo izbrano športno zvrst, njegove načrte in želje v športu, njegov koledar treningov in tekmovanj in tudi njegovega trenerja.

Športni koordinator v športnih oddelkih:

- izvaja redni pouk športne vzgoje;
- skrbi za organizacijo in potek pouka v športnih oddelkih;
- skrbi za sodelovanje na ravni dijak – trener – šola;
- sodeluje z ravnateljem in pedagoškim koordinatorjem;
- sodeluje z oddelčnim profesorskim zborom;
- sodeluje s trenerji, ko jih vabi na skupne sestanke, kjer se glede na koledar treningov in tekmovanj odloča o izostankih od pouka in o potrebi po prekinitvi pouka zaradi obveznosti v športu;
- usklajuje programa šolske in klubske športne vadbe, ki se izvajajo na šoli;
- organizira in koordinira delo zunanjih strokovnih delavcev za posamezne izbrane športne zvrsti;
- sodeluje pri vpisu učencev v športni oddelek;
- skrbi za športne objekte, naprave in rekvizite za izvajanje pouka športne vzgoje;
- načrtuje in organizira redno dejavnost pouka športne vzgoje in športni program OIV;
- poskrbi za sodelovanje dijakov športnikov na šolskih športnih tekmovanjih različnih rangov;
- sodeluje s starši dijakov;
- spremlja dijakovo športno dejavnost;
- pozoren je na poškodovane dijake, saj so ti v času poškodbe še posebej občutljivi in zaradi želje po čimprejšnji vrnitvi včasih reagirajo neprimerno.

SODELOVANJE ŠOLE S STARŠI

Šola preko pedagoškega koordinatorja in razrednikov vzdržuje stalen stik s starši dijakov, ki obiskujejo športne oddelke.

- Prvi stik vzpostavi na informativnem dnevu pred vpisom v šolo. Takrat dobijo starši celosten vpogled v delovanje teh oddelkov in se tako lažje odločijo ali bodo otroka vpisali v ta oddelek ali ne.
- Na roditeljskih sestankih, ki so dvakrat letno, se gradi skozi vse šolanje stalen stik s starši.
- Posebej za starše dijakov športnih oddelkov se sklicujejo praviloma večkrat v letu posebni roditeljski sestanki.
- Starši se lahko udeležijo rednih mesečnih govorilnih ur. Takrat jim je na voljo razrednik, pedagoški koordinator in celoten pedagoški zbor športnih oddelkov.
- Redne tedenske stike z razredniki in s posameznimi učitelji pa starši lahko poiščejo v času dopoldanskih govorilnih ur.
- V dogovoru s starši se vzpostavlja tudi redne stike z inštruktorji dijakov, ki imajo večje učne težave. Profesor in inštruktor se dogovorita za čim bolj racionalno obliko pomoči, saj so ti dijaki v stalni stiski s časom.
- Temeljna zahteva šole do staršev je, da morajo kontinuirano spremljati dijakovo obiskovanje šole in njegovo opravljanje šolskih obveznosti. Starši odločajo, koliko časa bo dijak namenil šoli in koliko športnemu udejstvovanju. S tem tudi prevzamejo večji del odgovornosti za dijakove morebitne »zastoje« pri šolskem delu.
- Starši napišejo dijaku vsa opravičila o odsotnostih od pouka zaradi športne aktivnosti in jih redno (vsak teden) izročajo razredniku.

MATERIALNO POSLOVANJE ŠPORTNIH ODDELKOV

Materialno poslovanje športnih oddelkov je dražje od ostalih, tako zaradi nižjega vpisnega normativa dijakov v teh oddelkih kot tudi zaradi posebnih organizacijskih in vsebinskih nalog v športnih oddelkih. Ustanovitelj zagotavlja za športne oddelke:

- sredstva za plačilo učiteljev po veljavnih merilih za gimnazijo;
- materialna sredstva na oddelek po veljavnih merilih.

Ustanovitelj zagotavlja po posebni pogodbi o dolgoročnem financiranju športnih oddelkov tudi:

- sredstva za plače učiteljev v športnih oddelkih, za plačilo pedagoškega in športnega koordinatorskega;
- dodatna sredstva za materialne stroške pri izvedbi programa športne vzgoje v športnih oddelkih.

Navedena sredstva so namenjena realizaciji rednega šolskega in športnega programa. Šola dijakom nudi tudi dodatne nestandardne storitve (konzultacije, dopolnilni pouk, dodatni izpitni roki, učna gradiva za samostojno delo).

Sredstva za delo športnih oddelkov lahko prispevajo tudi sponzorji in donatorji, ki pa jim šola ne more zagotoviti reklamiranja njihovega podjetja na športnih tekmovanjih.

Materialno poslovanje športnih oddelkov šola vodi na posebnem računu, ki je sestavni del celotnega finančnega poslovanja šole.

Šola sklene z Ministrstvom za šolstvo in šport pogodbo o dolgoročnem financiranju športnih oddelkov, v kateri je določeno vse dodatno financiranje športnih oddelkov s strani ustanovitelja.